

Проф. др. Петар Рош:

„Покајше се, јер се приближило царство небеско“

У обичном говору православне теологије, „покајати се“ значи уствари размишљати о нечему у прошлости учењеном, жалити због кршења религиозно-моралних закона у прошлим поступцима, и чинити напоре да се то исто не догоди опет у будућности. Ту је и „обраћење“. Оно значи да човек узме нове религиозне идеје и морална начела наместо својих ранијих веровања и начела. На крају, Царство небеско се може дефинисати као стање блаженства и среће које се добија као дар Божји дат човеку, који је живео истинама вере и начелима морала која је Бог открио оснивањем своје Цркве.

Шта је овде дубље, духовно значење „покајања“, или његово теолошко објашњење? Покушаћемо рећи укратко:

1. „Покајати се“ значи променити стање своје свести, променити перспективу и понашање у животу и делатностима. То значи открити, продубити и уздићи своју свест до перспективе из које се могу сагледати ранији преступи и њихове негативне последице, и прихватити боље и животворније алтернативе и раћање чврсте жеље да оно прво понашање уступи место овоме другом. То обухвата мењање свести и поштења које је раније било неконтролисано. То је и нова чежња за Светлошћу и Животом ради остварења и оваплоћења великог Идеала, и ради усавршавања и среће. Ово развијање и мењање људске свести пре свега је условљено изливањем Божанске Светлости, или духовног електрицитета кроз који се преображава самосвест, и на тај начин оно постаје нешто више него човекова природна воља и природна психичка способност.

Покајање не значи остајање на истом степену свести у оквиру исте психичко-сазнајне перспективе — Оно укључује у себе право мењања степена свести и психичко-сазнајне перспективе због више самосвести, која уздиже људску природу ка вишим делатностима. До ове промене се долази само изливом Божанске Светлости, која се јавља као одговор на дубоку чежњу људског срца.

2. Реч „обраћење” долази од грчке речи „метаноиа” која означава духовну прогресивну промену људске свести у три димензије које се изражавају у човековом понашању. Оно укључује промену и развој свих сазнајних покретачких процеса — тј. способности човекових у мишљењу, осећању и вољи, а који у крајњем смислу регулишу његове активности. То значи продуховљење човековог мишљења, осећања, намера, човекових виталних енергија, које иду од нижега ка вишем. Овај троструки процес продуховљавања мења човеков идентитет и помера центар његове теже од НИЖЕГ ЈА ка ВИШЕМ ЈА хармонизујући човекове активности са ВОЉОМ унутарње, БОЖАНСКЕ ЛУЧЕ.

Покајање, пре свега, се јавља као привремени и прелиминарни облик „конвенције” који води правом и трајном облику „обраћења.”

3. Царство Небеско није „место” или награда која је дата приликом наше смрти од Бога у кога смо веровали. То је стање свести и оно мора бити остварено још док смо овде у телу... Због тога и остајемо на земљи докле ово не постигнемо. То је ВИШЕ СТАЊЕ СВЕСТИ; ПРАВЕ ДУХОВНЕ СВЕСТИ, у којој смо свесни своје бесмртности и СИНОВСТВА У БОГУ. БОЖАНСКА ЛУЧА, ИЛИ ХРИСТОС У НАМА, овладава нашим способностима, и постаје способна да се свесно испољи и манифестује своје особине још на овом свету.

На закључку из горе поменуте анализе је јасно да „покајање”, „обраћење” и „спасење” или „остварење Царства Божјега” су три органска и међусобно повезана духовна процеса, који у себи укључују прогресивну промену перспективе и развоја, продубљења и уздицања људске свести двоструким деловањем БОЖАНСКЕ СВЕТОСТИ која силази „одозго” као одговор на дубоку чежњу ЛЈУДСКОГ СРЦА „одоздо.”

Превео с енглеског Епископ СТЕФАН